

16. Грошев И. В. Гендерная невербальная коммуникация в рекламе / И. В. Грошев // Социологические исследования. – 1999. – № 4. – С. 71–77.
17. Костенко Н. Масова комунікація / Н. Костенко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1988. – № 6. – С. 127–151.
18. Грошев И. В. Гендерная невербальная коммуникация в рекламе / И. В. Грошев // Социологические исследования. – 1999. – № 4. – С. 71–77.

T. Martsenyuk, O. Rozhdestvenska

GENDER STEREOTYPES OF OUTDOOR ADVERTISEMENT (PODIL DISTRICT OF KYIV AS EXAMPLE)

Article is devoted to the analysis of one of the aspects of public sphere gender discrimination in the society, particularly, to gender stereotypes that are transmitted by outdoor advertisement. The theoretical overview of this issue is done; main groups of gender stereotypes in advertisement are distinguished and conceptualized. The hypothesis on reproducing of gender stereotypes (traditional stereotypes of masculinity-femininity, family and professional roles, differences in work) is proved as a result of empirical research of outdoor advertisement in Kyiv area of Podil.

Key words: gender stereotype, outdoor advertisement, masculinity, femininity.

УДК 316.334.55/.56(477)

Дієва Т. С.

РОДОВІ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ПОЧУТТЯ ВІДДАНОСТІ СПІЛЬНОТІ ЯК ПОКАЗНИК УСПІШНОСТІ

У статті представлено аналіз родових поселень України як альтернативної соціальної форми в контексті почуття відданості спільноті (commitment). Почуття відданості вважається необхідним фактором успішності й життєздатності комун та інтенційних спільнот. Унаслідок аналізу зроблено висновок про те, що через специфіку структури родових поселень для їх функціонування цей фактор не є ключовим.

Ключові слова: почуття відданості спільноті, родові поселення, інтенційні спільноти.

У сучасному світі відомі численні спроби заснування альтернативних поселень: починаючи від релігійних комун ХІХ ст. і закінчуючи різного роду інтенційними спільнотами початку ХХІ ст. Деякі з них проіснували досить довго (до ста років), а інші не пережили й п'ятирічну межу. Вони мали різну соціальну структуру, різні фактори впливали на їхнє заснування, вони по-різному розв'язували нагальні життєві проблеми. Проте одне з перших питань, яке виникає в дослідника, який звертається до вивчення альтернативних спільнот та поселень, – це наскільки вони є життєздатними. Власне, і успішність таких поселень і спільнот найчастіше вимірюється тривалістю їхнього існування [2; 6; 7].

У цій статті теоретичні виклади та результати попередніх досліджень щодо почуття відданості в спільноті використовуються для аналізу родових поселень в Україні – альтернативної соціальної форми, яка з'явилася на території країни на початку ХХІ ст. Родові поселення України – поселення, що створюються читачами книг серії «Анастасія» російського автора Володимира Мєре [1] для відновлення зв'язку між людиною та землею. Згідно з ідеями, викладеними в цих книгах, родові поселення мають складатися з родових помість, якими володіють окремі родини (звідси назва – родові). Аналіз родових поселень здійснюється на основі емпіричного матеріалу, зібраного в ході глибинних інтерв'ю, включено-

го спостереження та аналізу документів протягом літа – осені 2009 р.¹

Дослідження комун та інтенційних спільнот [2; 6; 7] засвідчують, що одним із важливих факторів, який впливає на їхню життєздатність, є почуття відданості членів стосовно самої спільноти [8; 5; 6; 7; 2]. Почуття відданості виступає своєрідним ланцюгом, який з'єднує інтереси особи із соціальними вимогами [3; 4]. В ідеалі, людина вважається відданою групі, у разі, якщо вона переконана, що ця група виражає її саму. Розвинене почуття відданості спільноті – це стан, коли людина не відчуває дисонансу між своїми прагненнями та вимогами соціальної структури, коли людина може найкраще задовольнити свої прагнення саме в цій групі [6].

Відданість спільноті, на думку Р. Кантер, є одним із основних показників успішності цієї спільноти: «почуття відданості не тільки важливе для виживання спільноти, воно також є невід'ємною частиною суті спільноти» [6, с. 67]. Якщо її члени протягом довгого часу залишаються лояльними, присвячують себе справам спільноти, згодні підкорятися рішенням спільноти, її можна вважати порівняно успішною (але слід брати до уваги також тривалість існування спільноти) [6, с. 128]. Наявність у членів спільноти сильно розвинутого почуття відданості дає змогу спільноті виживати в найскрутніших обставинах, як, наприклад, пожежа, епідемії, голод тощо. Дослідження Р. Кантер виявило, що механізми, покликані будувати та підтримувати почуття відданості, частіше були наявні в успішних (тобто таких, що протрималися 25 років і більше) комунах, ніж у неуспішних (чий термін існування був меншим).

Дж. Холл [5] перевіряв тезу Р. Кантер й ідентифікував декілька типів спільнот, два з яких (комуни та інтенційні спільноти) містять секулярні причини заснування, та три, які мають сильний емоційний та релігійний компонент. Дж. Холл робить висновок, що «групи, які наближаються до комун та інтенційних асоціацій, ... не видаються такими, що можуть, у середньому, вирішити проблеми із почуттям відданості і чезре це проіснували короткий час» [5, с. 689].

Дослідження утопічних комун, проведене Ф. Тайсом [8], показало, що окремо взяті механізми формування почуття відданості серед

членів комуни (як, наприклад, авторитарне управління, колективна власність, заборона вживання алкоголю та м'яса) не впливають на ймовірність успішності комуни, але, об'єднані в індекс почуття відданості, ці фактори виявилися впливовими. Водночас, як стверджує Ф. Тайс, «принаймні часткова приватна власність та відносно анархічне управління (порівняно з авторитарним та демократичним) все-таки мають позитивний ефект на успішність комун. ... але ці фактори переставали бути значимими, як тільки успішність комуни визначалася двадцятьма роками існування, а не десятьма» [8, с. 197].

Дослідники [3; 4; 6] вирізняють три основні проблеми почуття відданості: тривалість (continuance), єдність (cohesion) та соціальний контроль (social control). Тривалість (або здатність утримувати членів) означає добровільне бажання людей залишатися в системі, підтримувати її існування та виконувати свої ролі. Єдність показує здатність людей залишатися разом, розвиваючи колективні зв'язки. Соціальний контроль зі свого боку забезпечує готовність людей підкорятися вимогам даної системи, погоджуватися з визначеними цінностями. Ці три проблеми, фактично, можуть вирішуватися незалежно. Тобто, людина може бажати залишатися в спільноті, але не підкорюватися вимогам, висунутим до членів цієї спільноти.

Нижче пропонується аналіз родових поселень України в контексті цих трьох проблем почуття відданості спільноті та їхньої ролі для поселень.

Тривалість

Як уже було зазначено, однією з проблем почуття відданості спільноті є тривалість співіснування членів спільноти (continuance, retention of members), готовність разом жити тривалий час. Родове поселення розглядається як місце постійного проживання родини (в ідеалі – роду). Сама ідея передбачає, що, обираючи землю під своє помістя, людина закладає основу так званого «родового гнізда», де буде жити не тільки вона сама, але й діти, внуки. Передбачається, що таким чином людина відновлює зв'язок зі своїм простором, землею, з якою віднині буде сильно пов'язана; родові помістя наповнюються енергією людини, відбувається енергетичний обмін [1]. Таким чином людина віднаходить свою батьківщину. Відповідно, передбачається, що, установивши тісний контакт із простором на певній ділянці, порвати такий зв'язок буде, по-перше, важко, а по-друге, шкідливо як для самої людини, так і для землі; родові помістя будуються «на віки» [1].

Таким чином, виконуючи ідеологічні настанови, викладені в книжках В. Мегре, і, обираючи місце під родові поселення, люди мають усві-

¹ Для дослідження було вирішено обирати тільки «діючі» поселення. Діючими поселеннями вважаються ті поселення, де вже є люди, які живуть там постійно та/або часто приїжджають та активно впорядковують свою ділянку. Респондентів для інтерв'ю обирали всередині кожного поселення. Кількість інтерв'ю в поселенні могла бути різною. Вона вважалася достатньою у випадку, коли відповіді починали значною мірою повторюватися. У деяких поселеннях з різних причин не вдалося набрати оптимальну кількість інтерв'ю, але в будь-якому разі в кожному поселенні було проведено не менше двох інтерв'ю. Крім того, під час кожного візиту велися щоденники поселення.

домлювати, що їм доведеться довго жити на цьому місці й, як наслідок, із цими сусідами. На етапі створення поселення, теоретично, є можливість вибирати людей, які згодом стануть сусідами, але, як показала практика, колективи мешканців поселення часто-густо створювалися цілком випадково.

Як у кожній групі або спільноті, у родових поселеннях постійно трапляються міжособистісні конфлікти, але, оскільки, у кожній родині є власне помістя, то існує певний буфер, який дещо пом'якшує гостроту конфліктів (завжди можна обмежити спілкування з «ворогами»). Як зазначають самі поселенці, вони розглядають сусідів «як своєрідних учителів та тренерів. Якщо виникають конфліктні ситуації, ми намагаємося ставитися до цього спокійно, як до невід'ємної частини людського співжиття. Урешті-решт, нам жити поруч...» (Інтерв'ю № 15); «У нас, звичайно, були люди, які вийшли з поселення... у нас таких було двоє... але, це було їх власне рішення. Вони хотіли, чогось іншого, ніж решта поселенців... наприклад, одна дівчина постійно хотіла кудись усіх вести... я розумію, що мені із цими людьми жити дуже довго, тому й підходжу до стосунків відповідно» (Інтерв'ю № 4).

Як правило, основа колективу формується на етапі отримання землі. Часто-густо для прийняття в колектив у цих поселеннях людині було достатньо сказати, що вона читала книги В. Мегре й загалом поділяє ідею родових поселень: «якщо б зараз я починала все з початку, але вже із цим досвідом, я б значно більше уваги приділяла людям, які хочуть узяти землю. Ми ж тоді тільки питали, чи прочитали вони книжки, і думали, що всі розуміють однаково ідею родових помість. Виявилося, що це далеко не так!» (Інтерв'ю № 9).

Загалом, як показав емпіричний матеріал, поселенці можуть прив'язувати себе не так до конкретного поселення, як до такого способу життя взагалі; деякі родини можуть по декілька разів змінювати обране вже поселення в пошуках ідеального варіанту.

Єдність (cohesiveness)

Одне із запитань, яке стояло перед початком збору емпіричного матеріалу було наступним: «Чому так мало випадків колективної роботи в поселеннях? Чому поселенці замість того, щоб усі разом побудувати одне одному будинки, спільний будинок, намагаються все робити самі? Звідки такий індивідуалізм?» Під час дослідження частково було знайдено відповіді на ці запитання.

Родові поселення, по суті, не є комунами з колективною власністю, нівелюванням родини, колективним вихованням дітей, розподілом праці тощо. Водночас, за свідченням дослідників [7; 8], спільна діяльність є одним із механізмів ство-

рення почуття відданості спільноті. Особливістю родових поселень є те, що елементарною часткою тут є не індивід (як, наприклад, в утопічних комунах або кібуцах), а родина. Навіть, якщо помістя будує одна людина (самотня жінка або самотній чоловік), усе одно вважається, що вона це робить для своєї майбутньої родини.

Як показують емпіричні дані, після отримання землі кожна родина починає самостійно (силами своєї родини) намагатися впорядковувати свою ділянку. Усі респонденти, які взяли участь у дослідженні, визнали, що це правильно. Загалом, усіх їх об'єднує переконання, що людина, яка йде на землю, отримує ділянку й збирається будувати своє родове помістя, має розраховувати лише на свої сили. «Сусіди завжди допоможуть, але не слід брати це за правило. Щоби не було халяви. Родове помістя, значить рід створює. А не вся Україна. Тобто, ти прийшов з родиною, значить ти створюєш рід своїми руками, так... а то буде незрозуміло, хто робив тобі дім?» (Інтерв'ю № 3); «Коли приходиш, треба чітко розраховувати на свої сили. Сусіди допоможуть, дах покрити, там ще якісь роботи, де неможливо самому. Але ти прийшов створювати родове помістя, свого власного роду. Просто ти його на півроку, на рік довше будеш створювати, але ти ж будеш вкладати в нього свою власну енергетику. Це ж дуже важливо» (Інтерв'ю № 2).

Логіка цих респондентів досить очевидна – оскільки помістя родове, то будувати його має рід самотужки. Водночас численні учасники інших поселень не настільки педантично підходять до цього питання й можуть найняти робітників. Натомість серед поселенців досить мало прикладів колективного будівництва. У двох поселеннях таких прецедентів взагалі не було (поселення № 2 і № 4), в одному мешканці обмежуються запрошенням сусідів на роботи, де самому неможливо впоратися (поселення № 1) й у двох мешканці влаштували так звані толоки, збираючись усі разом на будмайданчик до сусіда (поселення № 3 і 5).

Показово, що жодне з українських поселень не почало формуватися з будівлі спільного будинку, де могли б жити поселенці, поки не побудують власні домівки¹. У поселеннях, які починали формуватися із чистого поля (де відсутня будь-яка інфраструктура), респонденти пояснювали цей факт бажанням і потребою спочатку «самим стати на ноги», стати самодостатніми, вирішити самостійно основні питання, і після того, як буде більш-менш налагоджено побут, зайнятися такими спільними справами як спільний будинок, школа, захист поселення тощо. Цей аргумент у тій чи іншій формі був озвуче-

¹ Цікаво, що в Росії всі поселення починаються саме зі спільного будинку.

ний усіма респондентами: «...я так бачу, що спочатку ми маємо кожен сам стати на ноги, навчитися справлятися зі своєю ділянкою, а вже потім братися за спільні справи» (Інтерв'ю № 10).

Відзначимо, що із двох поселень, де практикують колективну роботу, одне засноване на основі колишнього хутора (тобто, поселенці викупили селянські хати з ділянками та обжили їх), а отже, через досить короткий проміжок часу мінімальний побут був уже налагоджений. У цьому самому поселенні мешканці проводять активні роботи зі впорядкування спільної території. Друге поселення (№3) починалося із чистого поля, але все ж колективна праця там практикується. У цьому поселенні, наприклад, ввели своєрідний суботник, коли всі наявні поселенці збираються в когось одного й допомагають йому (копають колодязі, будують будинки тощо). Як пояснив таку ситуацію один респондент, «разом працювати веселіше й швидше можна закінчити ці безкінечні будування» (Інтерв'ю № 9).

Під час дослідження не було знайдено відповідь на запитання, чим спричинений такий розвинутий індивідуалізм серед поселенців, чому після отримання землі кожен думає про власне помістя й дуже мало людей думають про поселення взагалі. Самі поселенці не можуть відповісти на це запитання: «ну... я відчуваю, що так правильно. Я хочу в першу чергу будувати своє помістя... це ж для моєї родини, мого роду. Цікаво, я ніколи не замислювався над цим питанням...» (Інтерв'ю № 10). У жодному поселенні до отримання землі не існувало плану розвитку поселення і лише в одному (поселення № 1) цей план почали розробляти через деякий час після отримання землі. Ініціативні групи, які існували на початку формування колективу і процедури оформлення землі були суто ситуаційними і створеними задля спрощення взаємодії із державними установами.

Як виявилось, теоретично, родина цілком може будувати своє родове помістя і без поселення. Водночас, як показали інтерв'ю, поселенці найважливішим фактором, який мотивував їх приєднатися до поселення, називають бажання бути серед однодумців: «я в жодному разі не хотіла б брати ділянку просто у селі. Мені важливо бути серед однодумців, серед людей, з якими я маю щось спільне, з якими мені приємно спілкуватися. Навіть, якщо у мене немає часу поспілкуватися, саме усвідомлення, що поруч живуть однодумці, до яких я можу піти, вже надихає» (Інтерв'ю № 6); «я знаю випадки, коли родина сама купувала дім у селі і починала розбудовувати свої помістя там. Але це дуже невдалі приклади» (Інтерв'ю № 5).

Попри безумовно позитивний ефект від колективних дій, слід, проте, відзначити, що роз-

поділ сил, часу та енергії залишається значною мірою на стороні помістя; тобто основна увага приділяється розбудові своєї ділянки. Можливо, саме той факт, що родові поселення, фактично, складаються з окремих (теоретично, більш-менш самодостатніх) помість визначає досить слабку єдність поселенців. Насправді, в контексті родових поселень такий стан речей видається цілком логічним, оскільки, фактично, спочатку людина живе у своєму помісті, а вже потім у поселенні як ширшому середовищі.

Контроль

Як уже було зазначено, соціальний контроль передбачає, що члени спільноти готові підкорюватися вимогам системи, узгоджувати свої цінності та бажання та приймати диктат спільноти. У контексті альтернативних поселень, комун це означає, що створюючи такі соціальні форми, люди самі створюють для себе систему контролю, якому домовляються підкорюватися. Власне, це є укладання суспільного договору в мініатюрі.

Як показали емпіричні матеріали, члени родових поселень, загалом, намагаються уникнути (або мінімізувати) створення будь-яких альтернативних систем. У контексті проблеми контролю можемо говорити про два основні фактори, які можуть впливати на здійснення контролю в поселенні: форма власності на землю та статут поселення.

Чи не найважливішим фактором для родових поселень виявилася форма власності на землю. Оскільки поселення має складатися із родових помість, то, передбачається, що кожна ділянка перебуває у приватній власності окремої родини. Самі поселенці розцінюють це як необхідну умову реалізації ідеї. З одного боку, приватна власність на землю означає, що родина сама собі господар, самостійно вирішує всі питання і ні від кого не залежить, але існує й інший бік. Як показала практика, часто-густо землю в поселенні беруть люди, які з різних причин не можуть (або не хочуть) використовувати її за призначенням – будувати своє родове помістя. Таким чином, у поселенні з'являються так звані «мертві душі», коли юридично земля належить людині, але фактично в поселенні її немає. Значні проблеми виникають у поселення, коли всі вільні ділянки вже зайняті, а фактично людей у поселенні мало. Як наслідок, ускладнюється вирішення питань, які потребують колективного вкладу грошей. Крім того, ускладнюється створення альтернативного соціального простору, адже фактично не вистачає людей, які б цей простір формували.

Як наслідок, колектив поселення не має жодних важелів (крім таких нематеріальних, як осуд, критика тощо) впливу на тих, хто взяв землю,

але нічого там не робить. Спільнота не може ані примусити свого члена щось робити, ані вилучити із поселення – земля у приватній власності: «а що ми можемо зробити в такому випадку? Земля приватизована, ми тут нічого не вдіємо» (Інтерв'ю № 8).

Водночас, ці самі поселенці цілком проти колективної власності на землю: «це дуже добре, що у нас земля у приватній власності. По-перше, це все-таки родове помістя, а отже має бути у власності роду. А по-друге, це дає мені свободу дій. До певної міри, звичайно...» (Інтерв'ю № 4). Отже, можемо говорити, що попри труднощі, поселенці не готові відмовитися від приватної власності задля ефективнішого створення спільноти в поселенні.

Як показали інтерв'ю, колектив, який склався на етапі отримання землі вже є більш-менш стабільним. Зумовлено це фактичною неможливістю розширення поселення (відсутністю поряд земель, які також можуть бути приєднані до поселення та приватизовані), а отже неможливістю прийому нових членів. У такому разі можлива тільки ротація – якщо дійсний член поселення відмовляється від своєї ділянки¹.

Іншим фактором, який, теоретично, може контролювати поведінку поселенців є статут. Водночас, якщо кожна родина має свою землю у приватній власності, статуту в поселенні може взагалі не бути (і так є в п'яти поселеннях із шести, задіяних у цьому аналізі). В одному ж поселенні статут є, радше, збірником загальних рекомендацій, щодо яких поселенці домовилися (наприклад, не забивати на території поселення худобу). Повноцінний статут ухвалено лише в одному поселенні – саме в тому, де земля оформлена на юридичну особу (поселення № 1). У цьому поселенні існує правило, згідно з яким, якщо людина рік не з'являється в поселенні, нічого не робить на своїй ділянці, її вилучають із поселення. Аргументується це бажанням поселенців мати якомога більше сусідів для створення повноцінного альтернативного соціального середовища як для себе, так і для своїх дітей: «ми хочемо створити якомога швидше соціальне середовище для наших дітей. У звичайну школу ми їх віддавати не хочемо, а їм же треба спілкування з однолітками...» (Інтерв'ю № 2).

Покажемо в контексті питання наявності статуту в поселення № 4. Як свідчать респонденти, після отримання землі було висунуто ініціативу щодо розроблення та ухвалення статуту поселення. Статут не ухвалили, що було обгрунтовано «занадто деталізованою формою, було враження, що цей статут зажене нас в якісь рамки... а ніхто цього не хотів» (Інтерв'ю № 14).

¹ У деяких випадках, як показала практика, можливий такий варіант самозахвату землі, тобто примусової ротації поселенців.

Соціальний контроль передбачає, що члени спільноти погоджуються підкорюватися вимогам системи. Відсутність у більшості поселень розробленого й ухваленого статуту засвідчує небажання поселенців створювати будь-яку систему, яка б накладала на них обов'язки: «я вважаю, що статут це просто нова система... мені досить вже держави як глобальної системи, навіщо ж ще щось видумувати?» (Інтерв'ю № 10). Лише в одному поселенні (поселення № 1) була озвучена інша точка зору на статут: «потрібно враховувати думку людей, з якими ти живеш... інакше це буде тваринний рівень свободи, а ми ж люди» (Інтерв'ю № 2).

Висновки

Узагальнюючи, можемо стверджувати наявність досить слабого почуття відданості спільноті серед членів родових поселень України. Фактично, можна сказати, що сама спільнота є слабо оформленою: випадки колективної дії, цілісне бачення поселення як соціальної форми, продуманий план вирішення нагальних суспільних питань (таких, наприклад, як школа, соціальна, економічна діяльність) досить рідкісні. На сьогодні родові поселення (за деякими винятками) до певної міри функціонують як відносно слабо пов'язаний між собою набір помість. Власне, сама ідея, презентована в серії книг «Анастасія» передбачає, що передусім для людини важливе її родове помістя, а вже потім – поселення.

На відміну від утопічних комун, які досліджувала Р. Кантер, а згодом й інші науковці, родові поселення на сьогодні не потребують розвиненого почуття відданості спільноті для свого існування: їхня основа – це родові помістя. Це не означає, що в майбутньому його роль не збільшиться. Загалом, як показали інтерв'ю, навіть у найбільш ранніх поселеннях вже видно тенденцію до руху в бік цілеспрямованої роботи над створенням колективу, єдності між поселенцями, введення хоча б мінімального контролю, а отже – формуванням почуття відданості спільноті. Насправді, у книжках серії «Анастасія» нічого не сказано про рівень колективізації і ступінь відданості спільноті – чи має бути спільна власність, спільна праця тощо – тому це залишається на власний розсуд кожного поселення.

Звичайно, можна сказати, що наявність приватної власності, великої особистісної свободи, індивідуальних сімей, торговельних відносин із «зовнішнім світом» не є радикальною альтернативою ліберальній капіталістичній системі. З іншого боку, можливо, що саме ця відсутність радикальності посприяє підвищенню життєздатності таких спільнот порівняно із іншими.

1. Merpe, B. Сотворение – М. : Диля, 2009. – с. 224.
2. Abrams, P., McCulloch, A. Communes, sociology and society – Cambridge University Press – 1976 – p. 237
3. Abramson, E., Culter H. A., Kautz, R. W., Mendelson, M. Social power and commitment: a theoretical statement / American Sociological Review. – 1958. – Vol. 23, №1 – P. 15–22.
4. Becker, H. Notes on commitment / The American Journal of Sociology. – 1960. – Vol. 66, № 1. – P. 32–40.
5. Hall, J. R. Social organization and pathways of commitment: types of communal groups, rational choice theory, and the Kant-er thesis / American Sociological Review. – 1988. – Vol. 53, № 5. – P. 679–692.
6. Kanter, R. Commitment and community: Communes and Utopias in sociological perspective – Cambridge, Mass.: Harvard University Press. – 1972. – P. 299.
7. Kanter, R. Utopian communities / Sociological Inquiry. – 1973. – Vol. 43, № 3–4. – P. 263–290. ISBN: 0674145763
8. Thies, F. C. The success of American communes / Southern Economic Journal. – 2000. – Vol. 67 № 1. – P. 189–199.

ДОДАТОК 1

Соціально-демографічні характеристики респондентів

№ інтерв'ю	№ поселення	Стать	Вік	Тривалість проживання/активної діяльності в поселенні (роки)
1	1	Жінка	36	4
2	1	Чоловік	42	4
3	1	Жінка	37	4
4	2	Чоловік	50	6
5	2	Жінка	36	5
6	2	Жінка	30	5
7	2	Жінка	29	5
8	3	Жінка	43	5
9	3	Жінка	48	5
10	4	Чоловік	34	3
11	4	Жінка	33	3
12	4	Чоловік	34	6
13	4	Жінка	32	5
14	4	Жінка	36	2
15	5	Жінка	49	3
16	5	Чоловік	52	3
17	5	Жінка	40	3
18	5	Чоловік	44	3
19	6	Жінка	49	3
20	6	Чоловік	50	3
21	6	Чоловік	40	3

ДОДАТОК 2

Родові поселення, залучені до дослідження

№	Область	Рік заснування	Форма власності на землю	Кіл-сть інтерв'ю
1	АР Крим	2005	Довгострокова оренда, оформлена на юридичну особу	4
2	Київська	2003	Приватна	4
3	Житомирська	2003	Приватна	2
4	Київська	2002	Приватна	4
5	Черкаська	2003	Приватна	4
6	Харківська	2006	Приватна	3

Diyeva T.

COMMITMENT AS AN INDICATOR OF SUCCESSFULNESS OF THE PATRIMONIAL SETTLEMENTS IN UKRAINE

This article presents an analysis of the role of commitment in patrimonial settlements of Ukraine. Commitment is considered to one of the key factors to influence successfulness and continuance of communes and intentional communities. However, as analysis shows, commitment does not play a primary role for existence of the patrimonial settlements in Ukraine.

Keywords: commitment, patrimonial settlements, intentional communities